

Čebelarska opravila v marcu

Ključni mesec za razvoj čebeljih družin

Andreja Smrdelj – Bošamarin, [andreja.smrdelj\(@\)guest.arnes.si](mailto:andreja.smrdelj(@)guest.arnes.si)

Na začetku naj se najprej opravičim za tiskarsko napako v prejšnjem članku, v katerem je bilo napisano, da je čebelnjak najbolje imeti obrnjen proti jugozahodu, namesto proti jugovzhodu.

Samo na Primorskem smo imeli kmetje srečo, da nas ni zajel tako katastrofalen žled, kakršen je prizadel večino Slovenije, še posebej na Pivškem in Postojnskem. Kar nekaj čebelarjev sem prosila za fotografije čebelnjaka v žledu, vendar nekateri do oddaje mojega članka, žal, zaradi ledu in podrtega drevja sploh niso mogli priti do njega. Tokrat prilagam fotografijo čebelarja Egona Česnika iz Palčja, ki pravi, da je v živo dosti huje, kot je videti na fotografiji.

Žled čebel ni preveč zmotil, če drevje ni porušilo čebelnjaka.

Zato boste čebelarji poskrbeli za prizadeto drevje, ki je popokalo pod hudim žledom, ter ga nadomestili z novimi sadikami. Predvsem bo treba obnoviti sadno drevje, saj čebele na njem nabirajo tako pelod kot medicino. Glede na to, da bo sprehod po gozdu še nekaj časa prepovedan, vsaj dokler ga gozdarji vsaj približno

ne spravijo v red, predvidevam, da bomo letos imeli težave pri prevozih čebel na gozdno pašo, če bo sploh medilo. Na Notranjskem so Javorniki in okolica Hrušice do višine 800 m preveč prizadeti.

V času žleda je bilo pri nas vse v cvetju. (f.to Smrdelj)

V tistih dneh, ko je bila Slovenija ujeta v ledeni žled, so pri nas že množično cveteli zvončki in trobentice, pa tudi mandlji in marelice, ki so letos zaradi tople zime prehitele čas. Žal pa je leska, ki je tako pomembna za razvoj čebeljih družin, ponekod med

cvetenjem pomrznila. Takrat so imele moje družine po večini že po štiri sate pokrite zalege. V eni družini sem opazila čebele z rumenimi obročki. Ta je bila najštevilnejša in je čez zimo porabila največ hrane. Tako lahko dobro opazim razliko med slovensko kranjsko sivko in italijansko *Apis mellifera ligustica*, ki zimo dočaka z večjim številom osebkov. Ob toplem vremenu sem jim potrgala pokrovce in preverila, ali imajo vse družine dovolj hrane. Brezmatično družino sem slišala jokati že ob samem vhodu v čebelnjak, zato sem ji dodala 5-satni rezervni prašilček in pozneje preverila sprejetje matice.

Tudi v drugih krajih bo potreben prvi poseg v panj. Če bo za pregled še prehladno, vsaj poslušajmo, kako se družina odzove, če malce pihnemo v panj. Vse bo v redu s tisto družino, ki bo čisto tiho toliko časa, dokler ne bomo pihnilo skozi mrežico, potem pa bo spustila nekaj sekund trajajoč tipičen zvok navzgor in navzdol ter se pomirila. Če družina nenehno tuli oziroma joka, je gotovo brez matice. Pri nas je najpomembnejši mesec za razvoj družin marec, drugod po Sloveniji pa tudi april. Ko se poveča zalega, se poveča tudi poraba hrane. Zato ob lepem vremenu na hitro preglejmo, ali imajo družine še dovolj hrane, saj bo razvoj le tako potekal nemoteno.

Postrgan med (f.to Smrdelj)

V družinah, v katerih ni dovolj hrane, namreč matica ne zalega s polno paro. Taki družini ob gnezdo dodamo medeni sat s postrganimi pokrovc. Če ga nimamo v zalogi, lahko sate poškopimo s sladkorno raztopino. Nekateri čebelarji dodajajo pogače. Tako bomo matico spodbujali k zaleganju tistih čebel, ki bodo nabirale prvo cvetlično pašo. Iz biologije čebele vemo, da se izleže 21. dan, potem je še skoraj štiri tedne panjska čebela, šele nato pa odleti na pašo. Glede na to, da se prvo obilnejše cvetenje pri nas pojavi v začetku aprila, drugod pa morda dva tedna pozneje, lahko preprosto izračunamo, kdaj je treba matico spodbujati k zaleganju. Nikakor ne pozabimo na vodo, saj jo čebele krvavo potrebujejo za svoj razvoj, kot sem omenila že v januarskem prispevku.

Že konec meseca bodo na Obali cvetele številne rastline. Čebelje družine se bodo razvijale v obdobju cvetenja sliv, lapuha, ringloja, divje češnje, jabolk, hrušk, kutin, divjega kostanja, bresta in drugih rastlin. Ob obilnem cvetenju bomo lahko začeli vstavljati satnice. Zaradi previdnosti satnico raje vstavimo v medišče. Nekateri se s tem sicer ne boste strinjali, vendar naj to trditev utemeljim. Ker vse družine niso enako razpoložene za začetek gradnje, se lahko zgodi, da bi jim bila satnica ob gnezdu v napoto in bi jo zgrizle. Ko bomo opazili, da so začele graditi satnice v medišču, jih lahko začnemo vstavljati tudi v plodišče. Čeprav je družina že močnejša, gnezda ne razbijamo, satnico pa postavimo na drugo mesto stran od zalege. Naša kranjska sivka je zelo nežna, zato nam bo hvaležna, če ne bomo grobo posegali v njen prostor. Če imamo rezervne družine, bomo gospodarske družine lahko okrepili s pokritimi sati zalege.

Ker ta mesec še ne bomo imeli veliko dela, je prav, da si pripravimo tudi satnike in jih zažičimo. Najbolje je, če žico le speljemo prek satnikov in je vse do skorajšnje uporabe ne napnemo. Če so namreč satniki dlje časa napeti z žico, se ukrivijo. Satnice bomo vtirali tisti dan, ko jih bomo vstavljali v panje. Če jih hranimo v hladnejšem prostoru, jih pred vtiranjem za nekaj ur postavimo na toplo, da se pozneje ne bodo zvijale.

Marca je še zadnji čas za zasaditev medovitih rastlin. Ne čakajmo, da se bodo zasadile same, temveč zavijajmo rokave ter pripravimo načrt za naprej. Pred štirimi leti mi je mladi čebelar Gregor iz Nadanjega sela podaril semena in veliko sadik medovite *Euodia danielii*.

Evodije zaščitene pred srnjadnjo. (f.to Smrdelj)

Za saditev me je navdušila zlasti njegova razlaga, kako čebele kar prespijo na dišečih cvetovih, poleg tega pa evodija cveti pozno poleti, ko v naravi ni ničesar več zanimivega za čebele. Cvetenje traja dva tedna. Ker je moj cilj, da čebel ne bi bilo treba krmiti s sladkorjem, smo na našem hribu očistili del zapuščene strmine in posadili več dvoletnih dreves. Tretje leto so že zacvetela. Nekatera so zdaj visoka že tri metre, saj zrastejo zelo hitro, še zlasti če jih prvi dve leti dobro zalivamo. Zdaj tudi sama že podarjam čebelarjem semena in sadike evodije.

Zdaj bo tudi čas za pripravo prvih potaknjencev rožmarina, žajblja in sivke. Sama si jih pripravim tako, da odrežem približno 10 cm dolge vrhove osnovne rastline ter vsem odrežem vršiček. Spodnji del pomočim v rastne hormone, ki jih je mogoče kupiti v vrtnarijah. Potem združim po tri potaknjence skupaj ter spodnji del oblepim z dobro hranljivo zemljo, najraje s tisto iz deževnikovih kupčkov. Take potaknjence najprej posadim v lončke, pred zimo pa jih presadim v vrt. V dveh letih zrastejo v polmetrske blazinice.

Triletne sadike lavand. (f.to Smrdelj)

Poznamo več vrst sivke oziroma lavande, ki jo čebele obletavajo od konca junija pa tja do septembra. Pri nas imamo posajene prave in hibridne sivke, iz katerih poleti z destilacijo pridobivamo eterično olje, ki ga uporabljamo tudi za zdravljenje čebel.

Čebelarji se moramo zavedati, da je tako kot varoje treba zatirati tudi razmnoževanje bršljana, saj je za čebele zelo strupen. Poleg tega se bršljanov med v satju takoj strdi in iz izkušenj lahko povem, da družine zaradi tega tudi odmrejo. V preteklosti, ko kmetje niso hodili v službe, so sadovnjake in gozdove sprti očistili tudi bršljana.

Dandanes samo s kmetijstvom skoraj ni mogoče preživeti, tako da smo kmetje obremenjeni še s službami, zato postorimo le najnujnejše. Vse bolj opažam, kako hitro propadajo sadovnjaki, hrasti, akacije in drugo drevje, ovito v bršljan, saj jih ta zaduši in jim sesa sokove. Posledica tega je tudi slabše medenje.

Tako odrezano deblo bršljana ob akaciji bo raslo naprej, če ga ne postrgamo z drevesa.(f.to Smrdelj)

Predsednik našega društva pravi, da so prvi sovražnik čebel varoje, drugi pa bršljan. Torej, zavijajmo rokave in odstranimo zajedavca tako, da bo očiščeno celotno drevo. Iz izkušenj vem, da bo plezalka, tudi če porežemo veliko deblo, a jo pustimo na drevesu, še bolj srkala drevesni sok in živila naprej.